

Monumentnummer*: 510656

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status **rijksmonument**
Inschrijving register* **16 augustus 2002**
Kadaster deel/nr **82765/44**

Woonplaats* **Onderdendam** Gemeente* **Het Hogeland** Provincie* **Groningen**

Locatiennaam **Onderdendam** Locatieomschrijving

Kadastrale gemeente* **Bedum** Sectie* **B** Kadastraal object* **Appartement aanduiding** **Grondperceel** **822**

Omschrijving**

Omschrijving

ZAALKERK met aan weerszijden een tweezijdige uitbouw en aan de achterzijde een grote aanbouw. Pand is opgemetseld van gesinterde roodbruine baksteen op een fundering van beton; de gevels worden beëindigd door een rechthoekige goot. De vensters zijn verticaal gericht en samengesteld; ze worden beëindigd door een rollaag en hebben voorzetramen; de kozijnen en roeden zijn van ijzer; alle vensters van de kerkzaal hebben gekleurd glas-in-lood met geometrische motieven. Kerk en aanbouw aan achterzijde worden gedekt door een zadeldak van blauwzwarte romaanse pannen; de tweezijdige uitbouw aan weerszijden heeft een plat dak.

Centraal in de voorgevel, oostgevel, een deels uitgebouwde toren op vierkante plattegrond; de drie bouwlagen hoge toren wordt gedekt door een naar buiten gebogen zadeldak van koper; over het gebogen dak lopen aan weerszijden vijf verticale elementen die worden ondersteund door rechthoekige consoles bekleed met koper; op de nok een koperen kruis. In de voet van de toren bevindt zich in een iets uitgebouwd portaal de entree; halfronde dubbele deur gedecoreerd in de stijl van de Amsterdamse School heeft een bakstenen omlijsting en een lage, brede stoep van baksteen met aan weerszijden een rechthoekig element opgemetseld van baksteen. Aan weerszijden van het portaal een kleine platte uitbouw met in elke gevel een klein verticaal venster. Boven de deur een natuurstenen gevelsteen met opschrift: `Christus Jezus is in de wereld gekomen om de zondaren zalig te maken 1. Timotheus 1.15'. Ter hoogte van de gevelsteen versmalt de toren zich en bevinden zich aan weerszijden drie horizontale betonnen lateien. Boven de

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

gevelsteen, in het midden van de gevel, een smalle terugliggende 'sleuf' met op de eerste verdieping een zesruits venster en op de tweede verdieping twee kleine vierkante vensters met aan boven- en onderzijde een betonnen latei; de 'sleuf' wordt bekroond door drie horizontale betonnen lateien. In de topgevel van de toren een smal verticaal venster met rooster. In de oostgevel aan weerszijden van de toren met entree op de begane grond drie kleine verticale vensters en op de eerste verdieping drie tweeruits vensters; op de hoeken steunberen van bakstenen.

De zuid- en noordgevel hebben een platte tweezijdige uitbouw; in beide gevels van de uitbouw vijf vierruits vensters. Ten oosten van de uitbouw zes tweeruits vensters en ten westen van de uitbouw drie tweeruits vensters.

Aan de westzijde van de kerk een grote, deels onderkelderde aanbouw gedekt door een zadeldak, waarvan de nok ongeveer een meter lager ligt dan die van het zadeldak van de kerk; op de aansluiting van beide daken een rechthoekige gemetselde schoorsteen; in het zuidelijk en noordelijk dakschild een rechthoekige dakkapel. De zuidgevel van de aanbouw heeft een houten deur gedecoreerd in de stijl van de Amsterdamse School met lage stoep en erboven een betonnen luifel en een rechthoekig bovenlicht; naast de deur drie verticale vensters met vierruits bovenlicht, eronder twee keldervensters. De westgevel heeft vijf dezelfde verticale vensters als de zuidgevel; in topgevel twee horizontale vierruitsvensters. Aan de noordgevel van de aanbouw een lage, platte uitbouw die in de jaren tachtig is gewijzigd, waarin zich onder andere een nieuwe entree bevindt.

Het INTERIEUR van de kerk verkeert in grotendeels oorspronkelijke staat. De kerkzaal wordt overkapt door een parabool gewelf, waarvan de twee scheibogen op consoles op de hoeken van de tweezijdige uitbouwen rusten; het gewelf is geheel met hout betimmerd en heeft drie luchtroosters. De wanden zijn gepleisterd en hebben houten lambrizing. De vloer is van hout en loopt vanaf de kansel iets op. Het bankenplan is waaivormig met houten banken die in de stijl van de Amsterdamse School zijn vormgegeven. Aan de westzijde bevindt zich op een podium, in een ondiepe rechthoekige nis, de kansel; de rechthoekige houten kansel heeft aan weerszijden een trap. Boven de kansel bevindt zich op een speciale, iets uitkragende verdieping, het niet-beschermd orgel; de orgelverdieping wordt overkapt door een parabool gewelf. Aan weerszijden van de kansel een deur gedecoreerd in de stijl van de Amsterdamse School en houten banken voor kerkeradsliden.

Waardering

Zaalkerk van algemeen cultuur- en architectuurhistorisch belang

- als voorbeeld van gereformeerde kerkbouw in de jaren dertig van de 20ste eeuw in de provincie Groningen
- vanwege de hoge esthetische kwaliteit van het ontwerp van de kerk
- vanwege de vormgeving en het materiaalgebruik
- vanwege de hoge mate van gaafheid van het exterieur en interieur en de samenhang daartussen

Hoofdcategorie

Religieuze gebouwen

Subcategorie

Kerk en kerkonderdeel

Functie

Kerk

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument